

en andere oratorische gelegenheden, dan zouden wij kans hebben op een wat minder ontaard en chaotisch leven dan thans voor ons nageslacht is weggelegd.

Deze en andere dingen van soortgelijken aard (men sla blz. 234 maar eens op!) maken dit boek tot een „daad”, waaraan men niet onverschillig voorbij mag gaan, ook al is het uit litterair oogpunt ontegenzeggelijk uiterst zwak.

ROEL HOUWINK

JAN KRIEGE, METAALWERKER

Natuurlijk, het ligt in den zin der „artistieke” bedoening en van de snobistische dwaasheid: men zal dit metaalwerker hoogst ongepast en stellig ook wel onjuist vinden. Jan Kriege immers, telkens als hij hier of daar zijn werk laat zien, kunt ge het lezen, is kunstenaar. Weliswaar kunstnijvere: qualificatie, welke men veelal gebruikt alsof het met de kunst niet heelemaal meenens was en het eigenlijk in het bijzonder, zij het niet uitsluitend, op de nijverheid aankwam; maar in elk geval iets anders, aanmerkelijk veel beter, dan zoo'n gewone ambachtsman als een metaalwerker, even zoo goed als een meubelmaker, toch is. Wie zijn waardeering voor het werk van Jan Kriege wil uitspreken en dat mag men verwachten van iemand, die er over gaat schrijven naar aanleiding van een tentoonstelling, ter gelegenheid van Kriege's vijftigsten verjaardag ingericht — in de toonkamers „De Distel” te Rotterdam — nu, die mocht wel beginnen daar rekening mede te houden, nietwaar?

Maar al zou het alle kunstbeschermende woning- of kerkinrichters in het harnas der verontwaardiging jagen en alle toch zoo echt kunstlievende dames deerlijk verschrikken: wat het werk van Kriege aantrekkelijk maakt en het bovendien wel zijn voornaamste waarde geeft, dat is nu juist het zuiver ambachtelijke, men kan ook zeggen: de ambachtelijke zuiverheid, er van. Kriege neemt er geen artistieke allures bij aan, doch onderwerpt zich in de eerste plaats gewillig aan de eischen van het materiaal, aanvaardt de beperkingen, die het hem stelt en gehoorzaamt in het algemeen aan de ongeschreven wetten van het handwerk, in het misschien slechts intuïtieve, doch diepe besef, dat deze „onderworpenheid” hem eerder sterker maakt, dan verzwakt. Hebben andere edelsmeden toisels als van email toegepast, Kriege versmaadt zulken pronk en laat het metaal de schoonheid van zijn onversierd karakter. En zou men een enkele maal met hem van meening verschillen over de keuze van materiaal, wanneer hij bijvoorbeeld tin heeft gebruikt waar men zilver, of zilver waar men koper meer geschikt kon achten (hetzij uit een aesthetisch oogpunt, dan wel uit een van bruikbaarheid), er mocht toch ook dan geen sprake van zijn, dat hij den aard der stof, al ware het in zeer geringe mate, had miskend.